

**Strategia Rozwoju Gminy Wasilków na lata 2012 – 2020**

## **ZAŁĄCZNIK 1**

### **Wyniki badań ankietowych mieszkańców Gminy Wasilków**



**Zrealizowano w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Wasilków na lata 2012 – 2020**

**Wasilków 2012**

## Spis treści

Spis treści .....	2
1. Opis metody badawczej .....	3
2. Charakterystyka próby badawczej .....	3
2.1. Profil społeczno-demograficzny .....	4
2.2. Gmina Wasilków jako miejsce zamieszkania .....	6
3. Poziom zadowolenia z życia w Wasilkowie .....	7
4. Zainteresowanie sprawami Wasilkowa.....	8
5. Ocena poziomu rozwoju gminy .....	12
6. Ocena zaspokojenia potrzeb mieszkańców przez gminę Wasilków .....	14
7. Główne problemy gminy w opinii mieszkańców.....	16
8. Walory gminy Wasilków .....	25
9. Kierunki rozwoju gminy Wasilków .....	29
10. Wnioski .....	32

## 1. Opis metody badawczej

Niniejszy raport stanowi prezentację wyników badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców gminy Wasilków w okresie od września do grudnia 2011 roku. Przeprowadzenie badań ankietowych stanowiło jeden z etapów prac nad przygotowaniem „Strategii rozwoju Gminy Wasilków na lata 2012 – 2020”.

Opracowanie strategicznego planu rozwoju dla gminy Wasilków z założenia miało mieć charakter partycypacyjny, „uspołeczniony”, tzn. uwzględniający opinię samych mieszkańców. Najlepszym sposobem pozyskania opinii jak najszerszego kręgu osób zamieszkujących obszar danej gminy/miejscowości są badania ankietowe. W związku z tym podjęto decyzję o realizacji akcji ankietowania mieszkańców z wykorzystaniem dwóch sposobów dotarcia do potencjalnych respondentów:

- drogą internetową poprzez zamieszczenie linku do kwestionariusza ankiety na oficjalnej stronie miasta,
- za pomocą bezpośredniej dystrybucji poprzez: udostępnienie papierowych kwestionariuszy w Urzędzie Miejskim w Wasilkowie, dostarczenie ich do sołtysów wsi wchodzących w skład gminy, a także kolportaż poprzez uczniów Gimnazjum w Wasilkowie i Szkoły Podstawowej w Studziankach, którzy przekazywali ankiety swoim rodzicom, a po wypełnieniu przynosili z powrotem do swojej placówki szkolnej.

Ostatecznie w badaniu udział wzięło 536 respondentów, z czego 247 osób wypełniło ankietę on-line, zaś 289 wypełniło kwestionariusz w wersji papierowej. Przy opracowywaniu wyników badań okazało się, że znaczna część kwestionariuszy wypełnionych on-line zawierała odpowiedzi tylko na kilka pytań, co oznaczało, że zaistniała konieczność ich eliminacji ze statystycznej bazy danych. Ostatecznie do analizy uwzględniono 422 w pełni wypełnione kwestionariusze.

Narzędziem badawczym wykorzystanym w niniejszym projekcie był standaryzowany kwestionariusz ankiety, zatytułowany „Gmina Wasilków w opinii mieszkańców”, którego zarys został przygotowany przez Wykonawcę badań. Po konsultacji z Zespołem ds. Opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wasilków, powołanym przy Urzędzie Miejskim kwestionariusz otrzymał ostateczną formę, w której wyodrębniono następujące bloki tematyczne pytań:

- poziom zadowolenia z życia na terenie gminy,
- zainteresowanie sprawami Wasilkowa,
- ocena poziomu rozwoju gminy,

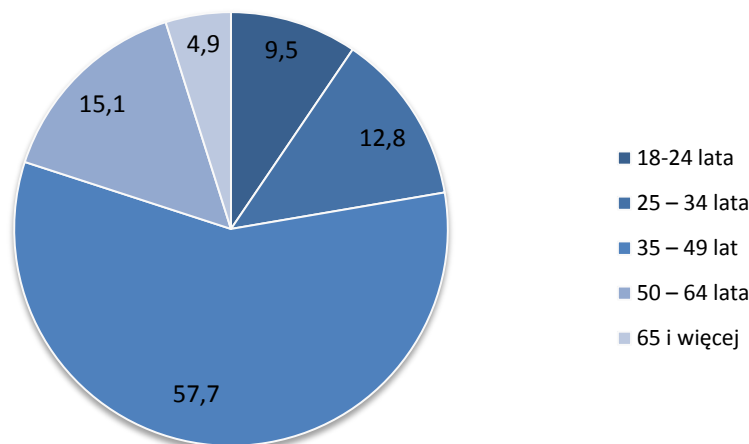
- ocena zaspokojenia potrzeb mieszkańców przez Gminę Wasilków,
- główne problemy rozwoju gminy,
- walory gminy,
- kierunki rozwoju gminy.

## 2. Charakterystyka próby badawczej

### 2.1. Profil społeczno-demograficzny

Wśród respondentów nieco ponad 66% stanowiły kobiety a 34% mężczyźni. W grupie badanych mieszkańców gminy Wasilków prawie 58% stanowiły osoby w wieku 35-49 lat i ponad 15% osoby w przedziale wiekowym 50-64 lata. Osoby młode tzn. poniżej 25 lat obejmowały 9,5% wszystkich badanych, a respondenci w wieku 25-34 lata – 12,8%.

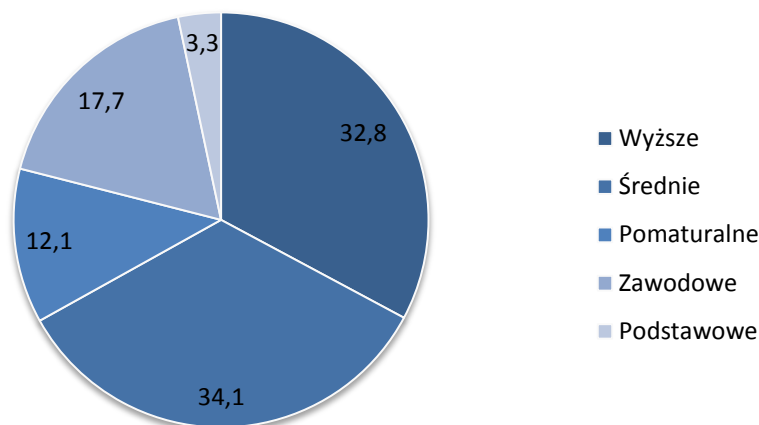
Wykres 1. Struktura wiekowa respondentów



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Wśród ankietowanych przeważają osoby z wykształceniem średnim (34,1%) i wyższym (32,8%). Prawie 18% stanowią osoby z wykształceniem zawodowym i 3% podstawowym.

**Wykres 2. Struktura wiekowa respondentów**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Ciekawe wnioski nasuwają się po analizie danych na temat wielkości gospodarstwa domowego. Dominującym modelem gospodarstwa domowego wśród badanych jest 2+2 (40%), jednocześnie aż 29% respondentów deklaruje pięcioosobowy lub większy skład gospodarstwa domowego. Prawie 18% ankietowanych jest członkami rodzin trzyosobowych, natomiast 10% dwuosobowych. Jedynie 3% badanych tworzy jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Badani reprezentują rozmaite kategorie społeczno zawodowe. Jednak najliczniejszą grupą zawodową są specjaliści z wyższym wykształceniem (19%) oraz prywatni przedsiębiorcy (15,4%), pracownicy handlu i usług (14,4%) i robotnicy wykwalifikowani (11,8%).

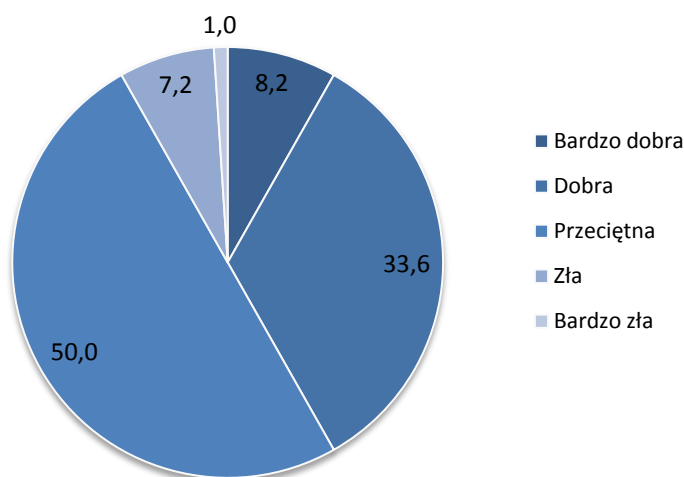
**Tabela 1. Struktura ankietowanych według kategorii społeczno-zawodowych**

Kategoria społeczno-zawodowa	Udział respondentów [%]
Specjaliści z wyższym wykształceniem	19,0
Robotnicy niewykwalifikowani	2,2
Pracownicy handlu i usług	14,4
Wyżsi urzędnicy, kierownicy zakładów	3,1
Prywatni przedsiębiorcy	15,4
Emeryci, renciści	9,7
Pracownicy administracyjno-biurowi	9,0
Rolnicy	4,9
Robotnicy wykwalifikowani	11,8
Bezrobotni	8,5
Wojsko, straż, policja	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Badani mieszkańcy gminy deklarują raczej umiarkowane zadowolenie ze swojej sytuacji materialnej. Aż 50% ankietowanych ocenia ją jako przeciętną i tylko 41,8% jako dobrą lub bardzo dobrą. W opinii 8,2% ankietowanych ich sytuacja materialna jest zła lub bardzo zła.

**Wykres 3 Ocena sytuacji materialnej respondentów**

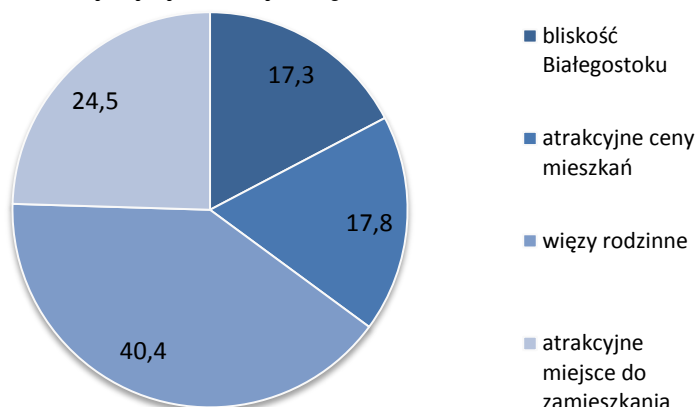


Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

## **2.2. Gmina Wasilków jako miejsce zamieszkania**

Ponad 42% ankietowanych zadeklarowało, że mieszka na terenie gminy Wasilków od urodzenia. Pozostałe 58% respondentów to mieszkańcy napływowi, choć są wśród nich tacy, którzy zamieszkują Gminę od 51 lat i tacy, którzy wprowadzili się zaledwie kilka miesięcy przed realizacją badania. Średni czas zamieszkiwania w gminie Wasilków przez mieszkańców napływowych to 15 lat. W kolejnym pytaniu osoby te miały za zadanie określić co zmotywowało ich do przeprowadzki na teren gminy Wasilków. Okazało się, że badani zmienili miejsce zamieszkania przede wszystkim ze względu na więzy rodzinne (40,4%). Dla 24,5% ankietowanych takim czynnikiem okazało się być postrzeganie gminy jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania. Pozostali respondenci stwierdzili, że na ich decyzje miały wpływ atrakcyjne ceny mieszkań (18%) oraz bliskość Białegostoku (17%).

**Wykres 3. Przyczyny zmiany miejsca zamieszkania**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

W badanej grupie 62,6% ankietowanych stanowią mieszkańcy miasta, natomiast 37,4% to mieszkańcy obszarów wiejskich. Zdecydowana większość ankietowanych osób (93,8%) jest zameldowana na terenie gminy Wasilków.

### 3. Poziom zadowolenia z życia w Wasilkowie

Ponad połowa mieszkańców Wasilkowa (prawie 56%) biorących udział w badaniu przyznała, że czuje się zadowolona z faktu zamieszkiwania na terenie tej gminy. Blisko z piąty respondent uznał, że nie czuje satysfakcji z życia w Wasilkowie. Postawę co czwartego uczestnika badania można określić jako ambiwalentną. Ta grupa mieszkańców czuje pewien sentyment do swojego miejsca zamieszkania, jednak ma świadomość jego niedostatków i ograniczeń w zakresie zaspokajania potrzeb obywateli.

**Tabela 2. Poziom zadowolenia z zamieszkiwania na terenie Gminy Wasilków**

Jak Pan/Pani ocenia swój poziom zadowolenia z życia na terenie Gminy Wasilków?	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
bardzo zadowolony	31	7,3
raczej zadowolony	205	48,6
ani zadowolony ani niezadowolony	114	27,0
raczej niezadowolony	58	13,7
bardzo niezadowolony	14	3,3
Razem	422	100

Źródło: badania własne.

Zauważono pewne różnice pomiędzy stopniem zadowolenia z życia na terenie gminy Wasilków pomiędzy respondentami pochodzącymi z terenu miasta a ankietowanymi zamieszkującymi na obszarze wiejskim. Mieszkańcy miasta nieco

częściej deklarowali fakt zadowolenia z życia w swojej miejscowości niż mieszkańcy z obszaru wiejskiego gminy.

**Tabela 3. Poziom zadowolenia z zamieszkiwania na terenie Gminy Wasilków a miejsce zamieszkania**

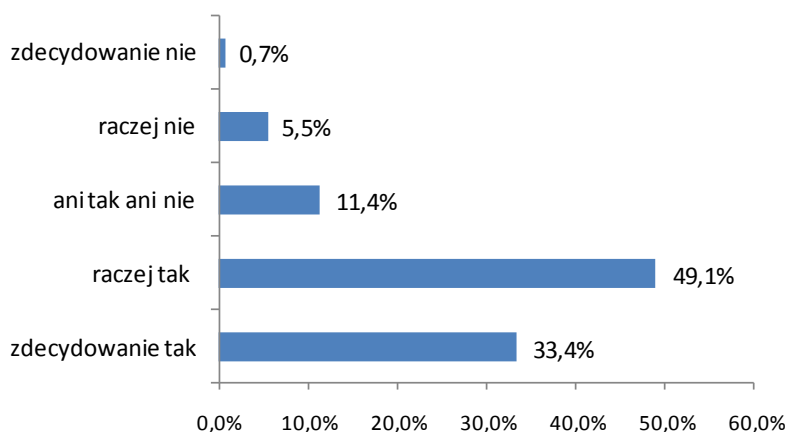
Jak Pan/Pani ocenia swój poziom zadowolenia z życia na terenie Gminy Wasilków?	Miasto	Obszar wiejski
bardzo zadowolony	8,5%	5,7%
raczej zadowolony	53,6%	41,4%
ani zadowolony ani niezadowolony	21,4%	35,1%
raczej niezadowolony	12,9%	14,9%
bardzo niezadowolony	3,6%	2,9%

Zródło: badania własne.

#### 4. Zainteresowanie sprawami Wasilkowa

Postawy mieszkańców wobec miejscowości, w której żyją, obejmują nie tylko stopień sympatii (zadowolenia) ze swojego miejsca zamieszkania, ale w dużej mierze dotyczą także ich określonych zachowań wobec miasta/gminy, na terenie której żyją. Te zachowania mogą się przejawiać poziomem stopnia zainteresowania mieszkańców sprawami swojej gminy. Jak wykazały badania, zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców gminy Wasilków (ok. 82,5% ogółu respondentów), interesuje się sprawami swojej gminy, w tym blisko co trzeci swój stopień zainteresowania tymi kwestiami określa jako bardzo wysoki. Około 6% ankietowanych wskazało na brak zainteresowania sprawami swojej gminy.

**Wykres 4. Czy jest Pan/Pani zainteresowany/a sprawami Wasilkowa?**



Zródło: badania własne

Stopień zainteresowania sprawami gminy okazał się w pewnym stopniu zależny od miejsca zamieszkania respondentów. Osoby mieszkające na terenie miasta Wasilków



niewiele częściej niż mieszkańcy reprezentujący obszar wiejski deklarowały, że są zainteresowane sprawami gminy. Odsetek osób mieszkających w mieście i wyrażających zainteresowanie gminą wynosił 84%, podczas gdy odsetek zainteresowanych sprawami lokalnymi mieszkających na obszarach wiejskich sięgał 80,5%.

**Tabela 4. Zainteresowanie sprawami Gminy Wasilków a miejsce zamieszkania**

Czy jest Pan/Pani zainteresowany/a sprawami Wasilkowa?	Miasto	Obszar wiejski
zdecydowanie tak	34,7%	31,6%
raczej tak	49,2%	48,9%
ani tak ani nie	11,3%	11,5%
raczej nie	4,4%	6,9%
zdecydowanie nie	0,4%	1,1%

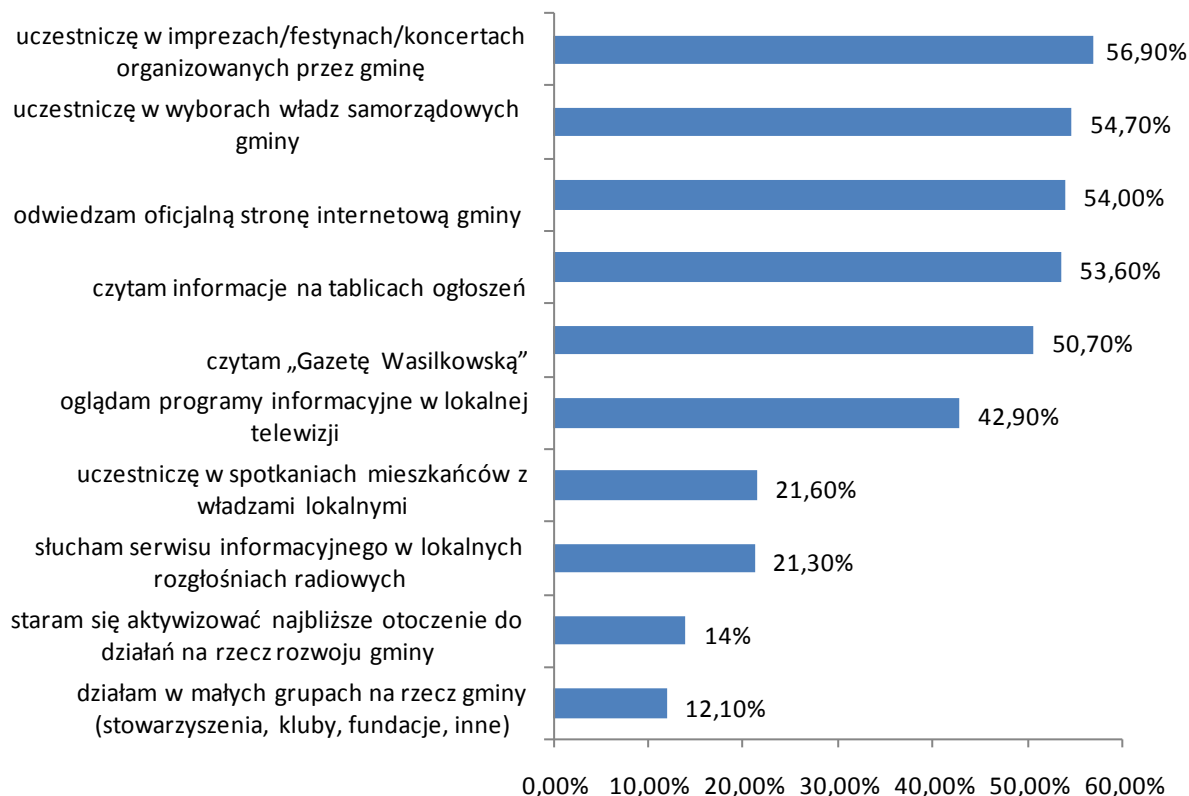
Zródło: badania własne.

Zainteresowanie gminą deklarowane ze strony ankietowanych przejawia się na różne sposoby, z których najpopularniejszym jest uczestnictwo w imprezach, festynach i koncertach organizowanych na terenie gminy. Na taką formę przejawu zainteresowania sprawami gminy wskazała ponad połowa ankietowanych (56,9%). Dość popularne wśród mieszkańców gminy Wasilków jest także korzystanie z mediów lokalnych, których zadaniem jest komunikowanie się samorządu z lokalną społecznością, takich jak:

- śledzenie oficjalnej strony internetowej Gminy – 54% wskazań,
- czytanie ogłoszeń na tablicach informacyjnych Urzędu Miejskiego – 53,6% wskazań,
- czytanie „Gazety Wasilkowskiej” – 50,7%.
- oglądanie programów informacyjnych w lokalnej telewizji – 42,9% wskazań,
- słuchanie serwisu informacyjnego w lokalnych rozgłośniach radiowych – 21,3% wskazań.

Rzadziej mieszkańcy gminy Wasilków decydują się na aktywne formy pozyskiwania informacji o sprawach lokalnych – takie jak np. uczestnictwo w spotkaniach z władzami gminy – ok. 22% wskazań, zachęcanie najbliższego otoczenia do działań na rzecz rozwoju gminy – 14% wskazań, czy też działanie w małych grupach na rzecz gminy – jak np. stowarzyszenia, kluby, fundacje. – 12,1% wskazań.

**Wykres 5. Formy zainteresowania sprawami Wasilkowa**



Źródło: badania własne

Podsumowując należy stwierdzić, że poziom zainteresowania sprawami gminy wśród mieszkańców jest dość wysoki i że korzystają oni z wielu form i możliwości pozyskiwania informacji na temat tego co dzieje się w Wasilkowie. Ponad połowa ankietowanych przyznała, że istotną formą aktywności ukazującą zainteresowanie sprawami gminy jest udział w wyborach samorządowych, do czego przyznało się blisko 55% biorących udział w badaniu. Na uwagę zasługuje także dość duży odsetek mieszkańców gminy deklarujących aktywne działanie na rzecz rozwoju swoich miejscowości. Ponad 12% ankietowanych wskazało działanie w małych grupach, takich jak stowarzyszenia, fundacje, czy kluby na rzecz gminy.

Pomimo deklarowanego dość wysokiego poziomu zainteresowania sprawami gminy, ankietowani mieszkańcy mają dość niską ocenę swojej wiedzy na temat tego co faktycznie dzieje się w Wasilkowie. Zaledwie co trzeci respondent swój stopień poinformowania o wydarzeniach z życia gminy określi jako wysoki (w tym tylko 5% jako bardzo wysoki). Prawie połowa respondentów (44%) swój stopień poinformowania o wydarzeniach w gminie oceniła jako średni. Aż co piąty

biorący udział w badaniu wskazał na niski stopień poinformowania o wydarzeniach z życia gminy.

Ankietowani jeszcze niżej ocenili swój stopień poinformowania co do decyzji podejmowanych przez władze lokalne. Zaledwie 16% respondentów przyznało, że czują się dobrze poinformowani w tej kwestii. Prawie połowa – 48% - swój stopień poinformowania o decyzjach podejmowanych przez władze lokalne oceniła jako słaby. Co trzeci ankietowany przyznał, że swój stopień poinformowania w tym zakresie ocenia jako średni.

Najgorzej mieszkańcy ocenili swój stopień poinformowania w zakresie kierunków rozwoju gminy. Około 15% ankietowanych przyznało, że ma wiedzę w tej kwestii. Ponad połowa (53,1%) swój stopień poinformowania w tej kwestii ocenia jako niski.

Biorąc pod uwagę fakt, że ankietowani dokonywali oceny stopnia poinformowania o sprawach dotyczących gminy na skali od 1 do 5, gdzie 1 – oznaczało – „jestem bardzo słabo poinformowany”, a 5 – „jestem bardzo dobrze poinformowany”, należy podkreślić, że mieszkańcy gminy Wasilków biorący udział w badaniach czują się poinformowani w stopniu dostatecznym w zakresie wydarzeń z życia gminy (średnia 3,19 na wspomnianej 5-stopniowej skali). Stopień poinformowania o decyzjach podejmowanych przez władze lokalne, jak też o kierunkach rozwoju gminy należy ocenić jako niższy niż dostateczny (średnia ocena odpowiednio – 2,71 i 2,65).

**Tabela 5. Stopień poinformowania o sprawach Gminy w opinii ankietowanych**

Wyszczególnienie	jestem bardzo dobrze poinform.	jestem dobrze poinform.	jestem średnio poinform.	jestem słabo poinform.	jestem bardzo słabo poinform.	Średnia ocena
o wydarzeniach z życia gminy Wasilków	5%	30,1%	44,1%	20,9%	0,0%	3,19
o decyzjach podejmowanych przez władze gminy Wasilków	3,3%	12,8%	35,8%	48,1%	0,0%	2,71
o kierunkach rozwoju gminy Wasilków	2,6%	12,8%	31,5%	53,1%	0,0%	2,65

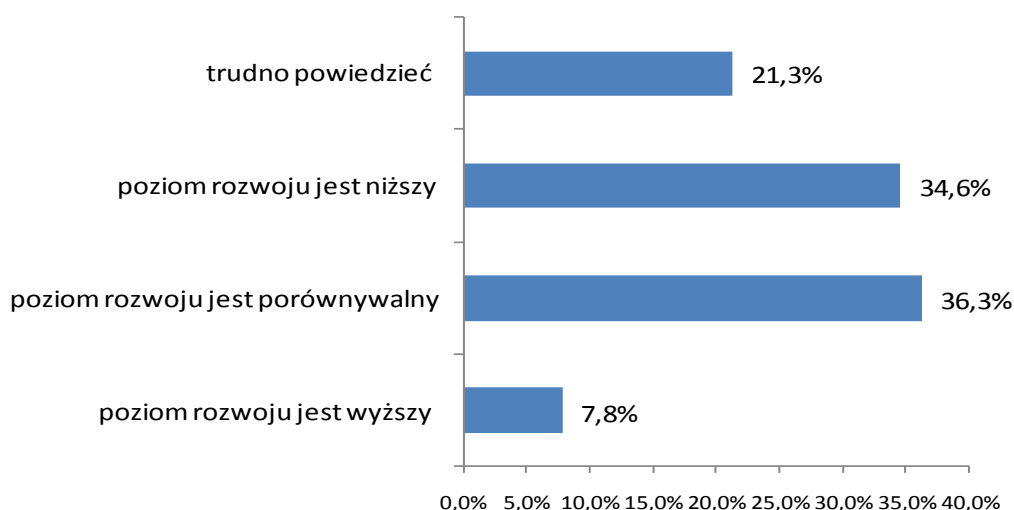
źródło: badania własne.

Powyższe wyniki badań wskazują na wyraźną konieczność rozbudowy działań informacyjno-promocyjnych skierowanych do mieszkańców gminy. Konieczne będzie także upowszechnienie informacji dotyczących wizji i misji rozwoju, a także celów strategicznych rozwoju Wasilkowa, które zostaną zawarte w Strategii Rozwoju Gminy.

## 5. Ocena poziomu rozwoju gminy

Ankietowanych poproszono o dokonanie oceny stopnia rozwoju gminy Wasilków na tle innych gmin powiatu białostockiego. Ponad 1/3 uczestników badania przyznała, że poziom rozwoju Wasilkowa jest porównywalny do innych gmin powiatu białostockiego. Nieco mniejsza grupa respondentów (34,6%) uznała, że poziom rozwoju ich gminy jest niższy niż gmin ościennych. Zaledwie niespełna 8% ankietowanych przyznało, że poziom rozwoju Wasilkowa jest wyższy w relacji do gmin aglomeracji białostockiej. Około 21% biorących udział w badaniu przyznało, że nie ma zdania w tej kwestii.

**Wykres 6. Jak Pan/Pani ocenia poziom rozwoju gminy Wasilków na tle innych gmin powiatu białostockiego?**



Źródło: badania własne.

Pozytywnie należy ocenić fakt, że około 60% respondentów przyznało, że warunki życia w gminie Wasilków w ciągu ostatnich 5 lat uległy poprawie. Niespełna co trzeci mieszkaniec uznał, że sytuacja w tym zakresie w gminie nie uległa zmianie. Blisko co dziesiąty ankietowany wyraził przekonanie, że warunki życia w gminie Wasilków w ostatnich 5 latach uległy pogorszeniu.

**Tabela 6. Jak według Pana/Pani zmieniły się warunki życia w gminie Wasilków w ciągu ostatnich 5 lat?**

Wyszczególnienie	Liczba odpowiedzi	% odpowiedzi
zdecydowanie poprawiły się	49	11,6
poprawiły się	198	46,9
nie zmieniły się	135	32,0
pogorszyły się	30	7,1
zdecydowanie pogorszyły się	10	2,4
Razem	422	100

Źródło: badania własne.

Osoby, które wskazały, że warunki życia w gminie Wasilków w ostatnich 5 latach uległy poprawie zostały także poproszone o dokładne określenie co zmieniło się w miejscu ich zamieszkania in plus. Wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi pojawiały się następujące kwestie:

- budowa obwodnicy Wasilkowa, dzięki czemu wyeliminowana ruch tirów przez miasto,
- poprawa stanu technicznego dróg i chodników,
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- poprawa ogólnej estetyki miasta,
- rozpoczęcie prac związanych z zagospodarowaniem zalewu,
- powstanie nowych osiedli mieszkaniowych,
- remonty obiektów oświatowych,
- wzrost liczby sklepów,
- wzrost liczby imprez kulturalnych,
- poprawa komunikacji z Białymstokiem.

Z kolei grupa respondentów, która uznała, że warunki życia w gminie Wasilków w ostatnich 5 latach pogorszyły się została poproszona o wskazanie w sposób spontaniczny tych obszarów funkcjonowania gminy, w których jest to szczególnie widoczne. Wśród kwestii, które zdaniem respondentów wymagają większej uwagi ze strony władz samorządowych znalazły się:

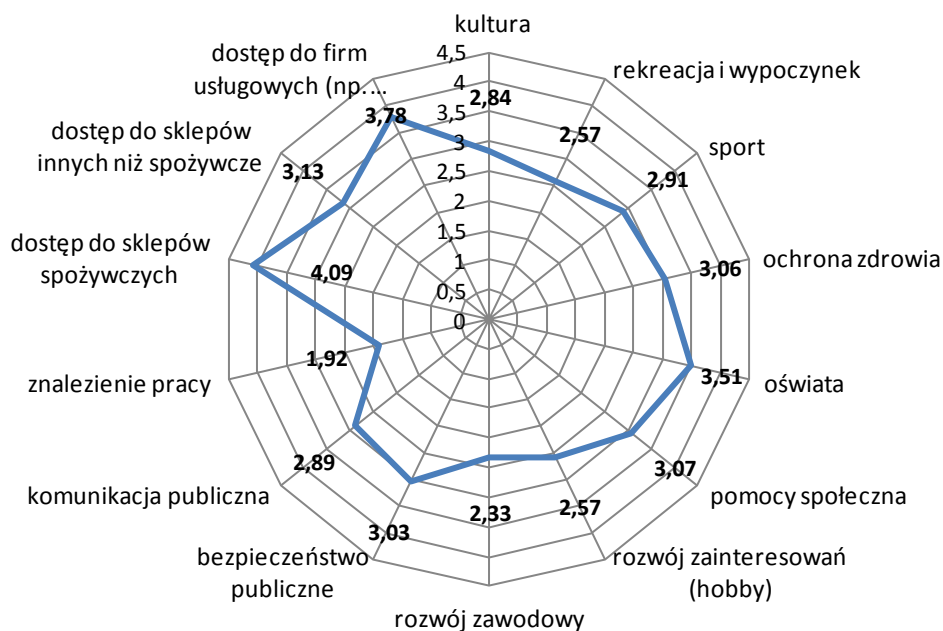
- brak oferty kulturalno-rozrywkowej,
- niewystarczające pozyskiwania funduszy unijnych na inwestycje gminne,
- słaba organizacja komunikacji miejskiej z Białymstokiem,
- niski poziom utrzymania czystości w gminie,
- brak inwestorów, którzy tworzyliby nowe miejsca pracy na terenie gminy.

## 6. Ocena zaspokojenia potrzeb mieszkańców przez gminę Wasilków

Z punktu widzenia formułowania zadań strategicznych ważna jest analiza odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące oceny stopnia zaspokojenia przez gminę potrzeb mieszkańców Wasilkowa. Badania dowiodły, że mieszkańcy najniżej oceniają możliwość zaspokojenia w gminie swoich potrzeb w zakresie (gdzie 1 oznacza ocenę bardzo złą, a 5 – bardzo dobrą):

- znalezienia pracy (średnia 1,92),
- rozwoju zawodowego (średnia 2,33),
- rekreacji i wypoczynku (średnia 2,57),
- rozwoju zainteresowań (średnia 2,57),
- kultury (średnia 2,84),
- komunikacji publicznej (2,89)
- bezpieczeństwa publicznego (3,03).
- Najwyżej oceniono stopień zaspokojenia przez miasto potrzeb w zakresie:
  - dostępu do sklepów spożywczych (4,09),
  - dostępu do firm usługowych (3,78),
  - oświaty (3,51).

Wykres 7. Średnie oceny stopnia zaspokojenia przez Gminę Wasilków potrzeb mieszkańców



Źródło: badania własne.

Można zauważyć pewne różnice w średnich ocenach zaspokojenia przez Gminę Wasilków poszczególnych potrzeb mieszkańców pomiędzy respondentami mieszkającymi w mieście a osobami reprezentującymi obszar wiejski. W odniesieniu do większości potrzeb uwzględnionych w ankiecie średnie oceny stopnia ich zaspokojenia były wśród mieszkańców miasta wyższe niż w przypadku respondentów zamieszkujących tereny wiejskie. Największe różnice na korzyść miasta występowały w odniesieniu do zaspokojenia takich potrzeb jak: dostęp do sklepów spożywczych, dostęp do firm usługowych, komunikacja publiczna, a także oświata. Co ciekawe – w przypadku niektórych kategorii potrzeb – mieszkańcy reprezentujący obszar wiejski wyżej ocenili stopień ich zaspokojenia przez Gminę niż mieszkańcy miasta. Dotyczy to zwłaszcza takich potrzeb jak: rekreacja i wypoczynek, rozwój własnych zainteresowań (hobby), czy nawet oferta kulturalna. Świadczyć to może z jednej strony o dość sprawnym funkcjonowaniu świetlic wiejskich, z drugiej zaś może wynikać z bliskiej odległości niektórych wsi wchodzących w skład Gminy Wasilków do Białegostoku oferującego wiele możliwości spędzania czasu wolnego.

**Tabela 7. Ocena zaspokojenia potrzeb mieszkańców przez Gminę Wasilków a miejsce zamieszkania**

Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie :	Miasto	Obszar wiejski
1) kultury	2,83	2,85
2) rekreacji i wypoczynku	2,47	2,74
3) sportu	2,92	2,90
4) ochrony zdrowia	3,05	3,07
5) oświaty	3,62	3,34
6) pomocy społecznej	3,10	3,03
7) rozwoju zainteresowań (hobby)	2,55	2,61
8) rozwoju zawodowego	2,30	2,36
9) bezpieczeństwa publicznego	3,03	3,01
10) komunikacji publicznej	3,07	2,61
11) znalezienia pracy	1,96	1,86
12) dostępu do sklepów spożywczych	4,32	3,74
13) dostępu do sklepów innych niż spożywcze	3,18	3,07
14) dostępu do firm usługowych (np. fryzjerskich, kosmetycznych)	3,99	3,45

Źródło: badania własne.

## 7. Główne problemy gminy w opinii mieszkańców

W kolejnym pytaniu respondenci mieli za zadanie wczuć się w rolę Burmistrza Wasilkowa i wskazać najważniejsze problemy w sferze gospodarczej, społecznej i infrastrukturalnej, którymi zajęliby się w pierwszej kolejności.

W sferze gospodarczej zdaniem mieszkańców gminy Wasilków najważniejszym problemem jest tworzenie nowych miejsc pracy (88,4% wskazań jako bardzo ważny problem), przyciąganie inwestorów z zewnątrz (74,1% wskazań jako bardzo ważny problem) oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości (73,9% wskazań jako bardzo ważny problem). Jako najmniej istotne mieszkańcy gminy uznali poprawę realizacji działalności rolniczej (prawie 18% wskazań jako mało ważny problem) i tworzenie warunków do pozyskiwania nowych mieszkańców na teren gminy (15,8% wskazań jako mało ważny problem).

**Tabela 8. Ważność problemów w sferze gospodarczej w opinii mieszkańców Gminy**

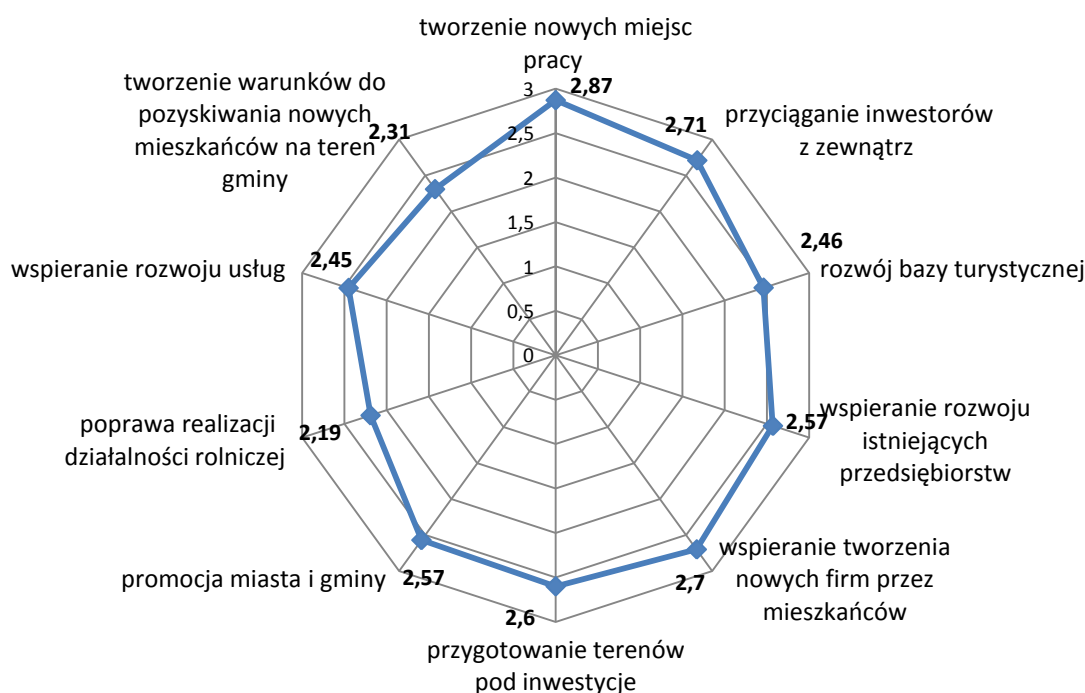
	bardzo ważne		średnio ważne		mało ważne	
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
1) tworzenie nowych miejsc pracy	359	88,4	43	10,6	4	0,9
2) przyciąganie inwestorów z zewnątrz	301	74,1	92	22,7	13	3,2
3) rozwój bazy turystycznej	220	54,2	154	37,9	32	7,9
4) wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw	242	59,6	155	38,2	9	2,2
5) wspieranie tworzenia nowych firm przez mieszkańców	300	73,9	91	22,4	15	3,7
6) przygotowanie terenów pod inwestycje	267	65,8	118	29,1	21	5,2
7) promocja miasta i gminy	259	63,8	121	29,8	26	6,4
8) poprawa realizacji działalności rolniczej	151	37,2	182	44,8	73	18,0
9) wspieranie rozwoju usług	211	52,0	166	40,9	29	7,1
10) tworzenie warunków do pozyskiwania nowych mieszkańców na teren gminy	188	46,3	154	37,9	64	15,8

Zródło: opracowanie własne na podstawie badania

W celu lepszego zobrazowania ważności poszczególnych problemów sfery gospodarczej obliczono średnią arytmetyczną dla każdego z zaproponowanych respondentom problemów. Im wyższa średnia, tym większe znaczenie danego problemu w rozwoju Gminy.



Wykres 8. Znaczenie problemów gospodarczych w opinii mieszkańców Gminy



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Podsumowując, mieszkańcy gminy Wasilków w zakresie rozwoju gospodarczego w pierwszej kolejności zajęliby się następującymi problemami:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- przyciąganie inwestorów z zewnątrz,
- wspieranie tworzenia nowych firm przez mieszkańców,
- przygotowanie terenów pod inwestycje
- promocja miasta i gminy.

Respondenci w zależności od miejsca zamieszkania – miasto lub wieś - różnią się między sobą pod względem opinii dotyczących ważności poszczególnych problemów gospodarczych. Mieszkańcy miasta jako nieco ważniejsze niż mieszkańcy wsi uznają rozwój bazy turystycznej, konieczność przyciągania inwestorów z zewnątrz oraz promocji miasta i gminy, natomiast zdaniem mieszkańców wsi nieco istotniejsza jest poprawa realizacji działalności rolniczej oraz tworzenie warunków do pozyskiwania nowych mieszkańców na teren gminy.

Tabela 9. Ważność problemów w sferze gospodarczej w opinii mieszkańców wsi i miast

	Średnie ogółem	Średnie miasto	Średnie wieś
1) tworzenie nowych miejsc pracy	2,87	2,87	2,90
2) przyciąganie inwestorów z zewnątrz	2,71	2,74	2,68
3) rozwój bazy turystycznej	2,46	2,52	2,39
4) wspieranie rozwoju istniejących przedsiębiorstw	2,57	2,58	2,60
5) wspieranie tworzenia nowych firm przez mieszkańców	2,70	2,71	2,72
6) przygotowanie terenów pod inwestycje	2,60	2,61	2,61
7) promocja miasta i gminy	2,57	2,60	2,54
8) poprawa realizacji działalności rolniczej	2,19	2,13	2,30
9) wspieranie rozwoju usług	2,45	2,45	2,46
10) tworzenie warunków do pozyskiwania nowych mieszkańców na teren gminy	2,31	2,26	2,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

W zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego respondenci jako najważniejszy problem, którym, ich zdaniem, Burmistrz powinien zająć się możliwie szybko to: poprawa stanu dróg i chodników gminnych (81,3% respondentów określiło jako bardzo ważny). W opinii respondentów pozostałe kwestie mają nieco mniejsze znaczenie dlatego też odsetki wskazań rozkładają się bardziej równomiernie pomiędzy kategorią „bardzo ważny” i „średnio ważny”.

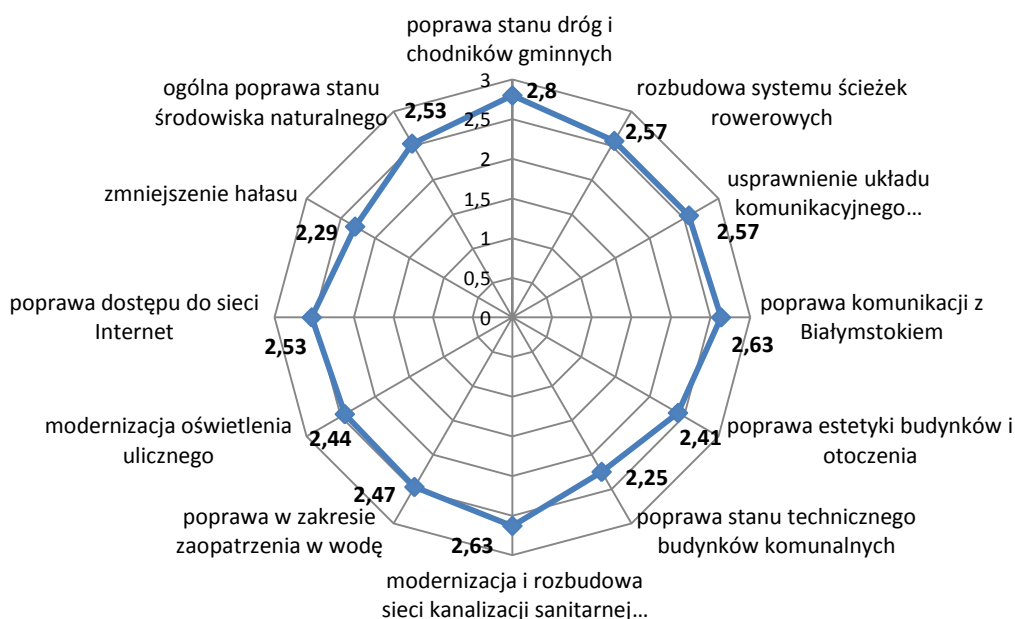
**Tabela 10. Ważność problemów w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego w opinii mieszkańców Gminy**

	bardzo ważne		średnio ważne		mało ważne	
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
poprawa stanu dróg i chodników gminnych	330	81,3	70	17,2	6	1,5
rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	260	64,0	119	29,3	27	6,6
usprawnienie układu komunikacyjnego wewnątrz gminy	255	62,8	128	31,5	23	5,7
poprawa komunikacji z Białymstokiem	272	67,0	119	29,3	15	3,7
poprawa estetyki budynków i otoczenia	190	46,8	192	47,3	24	5,9
poprawa stanu technicznego budynków komunalnych	161	39,7	184	45,3	61	15,0
modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	276	68,0	109	26,9	21	5,2
poprawa w zakresie zaopatrzenia w wodę	222	54,7	153	37,7	31	7,6
modernizacja oświetlenia ulicznego	214	52,7	157	38,7	35	8,6
poprawa dostępu do sieci Internet	255	62,8	112	27,6	39	9,6
zmniejszenie hałasu	177	43,6	168	41,4	61	15,0
ogólna poprawa stanu środowiska naturalnego	247	60,8	129	31,8	30	7,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Dopiero po wyliczeniu średniej arytmetycznej dla poszczególnych zagadnień z zakresu infrastruktury i środowiska naturalnego widoczna jest ranga poszczególnych problemów. Obok konieczności zadbania o **stan dróg i chodników** (średnia arytmetyczna wynosi 2,8) mieszkańcy Gminy uważają, że należy **modernizować i rozbudowywać sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej** (średnia arytmetyczna wynosi 2,63), **poprawiać komunikację z Białymstokiem** (średnia arytmetyczna wynosi 2,63), **usprawnić układ komunikacyjny wewnątrz gminy** (średnia arytmetyczna wynosi 2,57) oraz **rozbudować system ścieżek rowerowych** (średnia arytmetyczna wynosi 2,57). Najmniej istotne problemy to: poprawa stanu technicznego budynków komunalnych (średnia arytmetyczna wynosi 2,25), zmniejszenie hałasu (średnia arytmetyczna wynosi 2,29) i poprawa estetyki budynków i otoczenia (średnia arytmetyczna wynosi 2,41).

**Wykres 9. Znaczenie problemów w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego w opinii mieszkańców Gminy**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Mieszkańcy obszarów miejskich i wiejskich gminy Wasilków wyrażają również inne opinie na temat ważności problemów z zakresu infrastruktury i środowiska naturalnego.

Mieszkańcy miasta w porównaniu do mieszkańców obszarów wiejskich w większym stopniu dostrzegają konieczność rozbudowy systemu ścieżek rowerowych, poprawy komunikacji z Białymstokiem, poprawy estetyki budynków i otoczenia oraz zmniejszenia poziomu hałasu. Natomiast respondenci, którzy deklarowali obszar wiejski jako miejsce zamieszkania za ważniejsze uznali konieczność poprawy stanu dróg i chodników, usprawnienia układu komunikacyjnego wewnątrz gminy oraz modernizacji oświetlenia ulicznego.

**Tabela 11. Ważność problemów w zakresie infrastruktury i środowiska naturalnego w opinii mieszkańców wsi i miast**

	Średnie ogółem	Średnie miasto	Średnie wieś
poprawa stanu dróg i chodników gminnych	2,89	2,73	2,91
rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	2,57	2,60	2,53
usprawnienie układu komunikacyjnego wewnątrz gminy	2,57	2,52	2,64
poprawa komunikacji z Białymstokiem	2,63	2,65	2,60
poprawa estetyki budynków i otoczenia	2,41	2,48	2,28
poprawa stanu technicznego budynków komunalnych	2,25	2,26	2,20
modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej	2,63	2,63	2,63
poprawa w zakresie zaopatrzenia w wodę	2,47	2,45	2,51
modernizacja oświetlenia ulicznego	2,44	2,40	2,51
poprawa dostępu do sieci Internet	2,53	2,53	2,53
zmniejszenie hałasu	2,28	2,36	2,15
ogólna poprawa stanu środowiska naturalnego	2,53	2,54	2,52

Zródło: opracowanie własne na podstawie badania

W sferze społecznej mieszkańcy gminy Wasilków uznali, że Burmistrz powinien przede wszystkim rozwiązać problemy związane z opieką zdrowotną (79,1% wskazań jako bardzo ważny problem) oraz poczuciem bezpieczeństwa publicznego (71,2% wskazań jako bardzo ważny problem). Jednocześnie jedynie 34,5% badanych wskazało, że objęcie ochroną konserwatorską drewnianej zabudowy w Wasilkowie jest relatywnie mało istotnym problemem gminy.

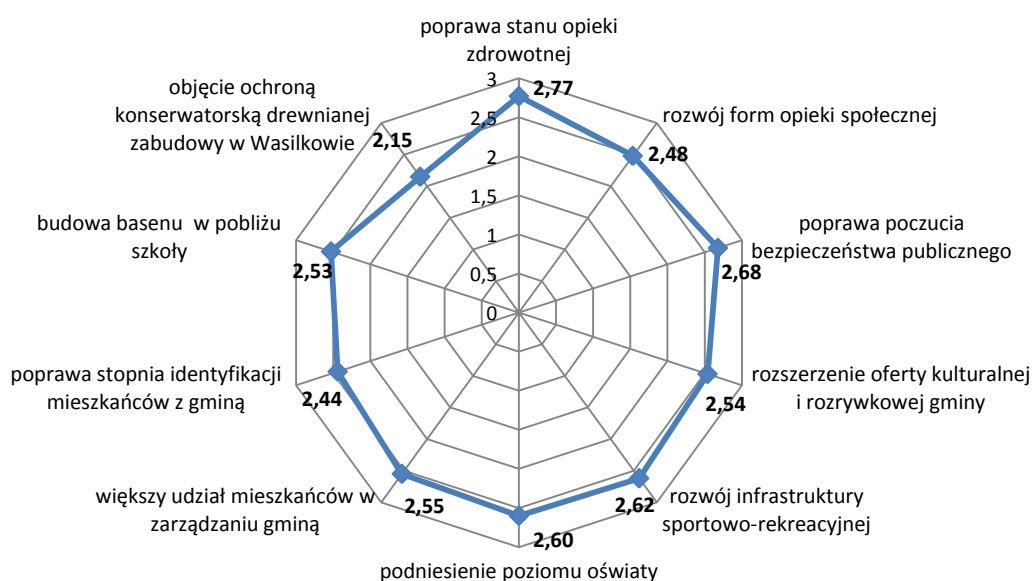
Analiza średnich arytmetycznych pozwala stwierdzić, że oprócz problemów związanych ze **stanem opieki zdrowotnej** (średnia arytmetyczna wynosi 2,77) i **poczuciem bezpieczeństwa publicznego** (średnia arytmetyczna wynosi 2,68) władze gminy powinny zająć się: **rozwojem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej** (średnia arytmetyczna wynosi 2,62), **podniesieniem poziomu oświaty** (średnia arytmetyczna wynosi 2,60), starać się zwiększyć **udział mieszkańców w zarządzaniu gminą** (średnia arytmetyczna wynosi 2,55) oraz **rozszerzyć ofertę kulturalną i rozrywkową** gminy (średnia arytmetyczna wynosi 2,54).

**Tabela 12. Ważność problemów w zakresie kwestii społecznych w opinii mieszkańców Gminy**

	bardzo ważne		średnio ważne		mało ważne	
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
poprawa stanu opieki zdrowotnej	321	79,1	77	19,0	8	2,0
rozwój form opieki społecznej	232	57,1	139	34,2	35	8,6
poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego	289	71,2	104	25,6	13	3,2
rozszerzenie oferty kulturalnej i rozrywkowej gminy	238	58,6	148	36,5	20	4,9
rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	269	66,3	120	29,6	17	4,2
podniesienie poziomu oświaty	262	64,5	124	30,5	20	4,9
większy udział mieszkańców w zarządzaniu gminą	243	59,8	145	35,7	18	4,4
poprawa stopnia identyfikacji mieszkańców z gminą	212	52,2	162	39,9	32	7,9
budowa basenu w pobliżu szkoły	269	66,3	85	20,9	52	12,8
objęcie ochroną konserwatorską drewnianej zabudowy w Wasilkowie	140	34,5	188	46,3	78	19,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

**Wykres 10. Znaczenie problemów w zakresie kwestii społecznych w opinii mieszkańców Gminy**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Mieszkańcy miasta w porównaniu do pozostałych mieszkańców gminy Wasilków jako ważniejsze do rozwiązania uznali następujące problemy: poprawa stanu opieki

zdrowotnej, poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego, rozszerzenie oferty kulturalnej i rozrywkowej gminy, rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, poprawa stopnia identyfikacji mieszkańców z gminą oraz budowa basenu w pobliżu szkoły. Natomiast mieszkańcy obszarów wiejskich bardziej niż mieszkańcy miasta domagają się większego udziału mieszkańców w zarządzaniu gminą.

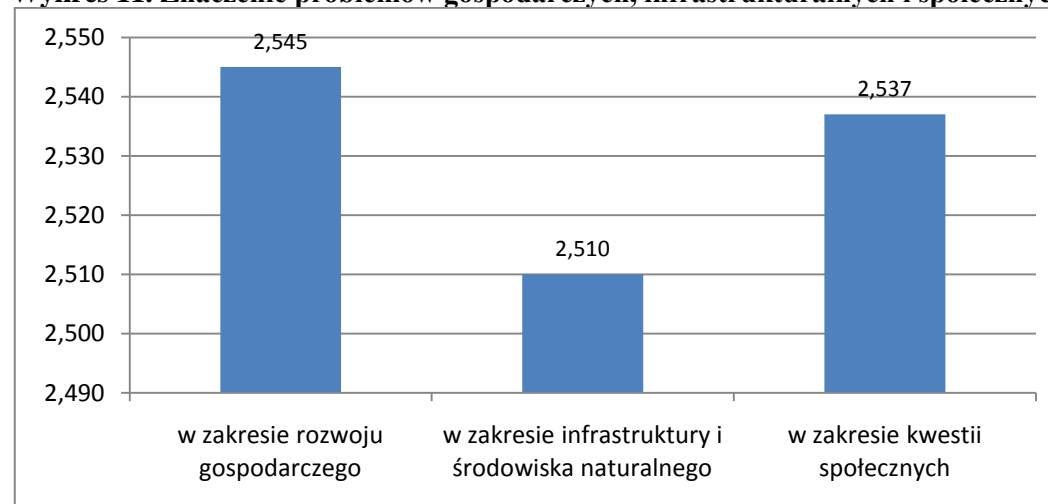
**Tabela 13. Ważność problemów w zakresie kwestii społecznych w opinii mieszkańców wsi i miast**

	Średnie ogółem	Średnie miasto	Średnie wieś
poprawa stanu opieki zdrowotnej	2,77	2,79	2,75
rozwój form opieki społecznej	2,48	2,49	2,44
poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego	2,68	2,72	2,62
rozszerzenie oferty kulturalnej i rozrywkowej gminy	2,54	2,60	2,44
rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	2,62	2,71	2,51
podniesienie poziomu oświaty	2,60	2,63	2,55
większy udział mieszkańców w zarządzaniu gminą	2,55	2,53	2,59
poprawa stopnia identyfikacji mieszkańców z gminą	2,44	2,48	2,39
budowa basenu w pobliżu szkoły	2,53	2,60	2,41
objęcie ochroną konserwatorską drewnianej zabudowy w Wasilkowie	2,15	2,15	2,14

Zródło: opracowanie własne na podstawie badania

Podsumowując, można stwierdzić, że w opinii mieszkańców gminy Wasilków najistotniejsze są problemy gospodarcze, następnie społeczne i najmniej istotne są kwestie z zakresu infrastruktury i środowiska naturalnego.

**Wykres 11. Znaczenie problemów gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych**



Zródło: opracowanie własne na podstawie badania

Uzupełnieniem pytania zamkniętego dotyczącego kwestii, którymi powinien zająć się Burmistrz było pytanie otwarte. W pytaniu tym respondenci mogli swobodnie

wypowiedzieć się na temat problemów, z jakimi na co dzień borykają się i jakie dostrzegają w swoim najbliższym otoczeniu.

Na podstawie analizy odpowiedzi osób badanych, wyodrębniono 10 kategorii. Kategorie odzwierciedlają poruszane przez badanych zagadnienia i dostrzegane przez nich problemy. Każdą z udzielonych odpowiedzi zaklasyfikowano do odpowiedniej kategorii. Zasadą przyporządkowania było podobieństwo odpowiedzi pod względem podjętych kwestii. Dzięki tej metodzie wszystkie odpowiedzi w obrębie każdej z kategorii są zbliżone, dotyczą tej samej problematyki i obrazują opinie mieszkańców Gminy Wasilków na temat największych problemów.

Na pytanie ankietowani udzielili 867 odpowiedzi. Największą liczbę odpowiedzi przyporządkowano do kategorii **Kultura, rozrywka i rekreacja** (21,5%). W obrębie tej kategorii ankietowani koncentrowali się wokół niezaspokojonych potrzeb kulturalno – rozrywkowych. Wskazywano na brak domów kultury, placówek kulturalno – oświatowych, kina, miejsc do spędzania wolnego czasu, rekreacji i wypoczynku, imprez kulturalno – rozrywkowych, teatru, biblioteki. Narzekano na brak oferty dla młodzieży. Często pojawiały się sformułowania, że młodzież nie ma gdzie spędzać wolnego czasu i rozwijać zainteresowania. Wymieniano również brak miejsc integrujących mieszkańców. Część odpowiedzi dotyczyła obiektów sportowych i warunków do rekreacji sportowej. Badani za problem uznali brak basenu, zaniedbany stadion sportowy (brak krzeseł, oświetlenia), brak ścieżek rowerowych, boisk i siłowni. Wyrażano również zapotrzebowanie na zadbane parki i place zabaw dla dzieci.

Kolejna kategoria odpowiedzi to **Infrastruktura techniczna i drogowa** (16,7%). W jej obrębie znalazły się odpowiedzi, w których badani wskazywali na zły stan dróg, brak kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sygnalizacji świetlnej i oświetlenia, dostępu do Internetu, gazu. W pozostałych odpowiedziach wymieniano: zły stan chodników, brak parkingów, infrastrukturę drogową, światłowód, uciążliwość ruchu samochodowego. Z problem gminy uznano również doprowadzenie mediów.

Kategoria **Ocena rządzących** (13,3%) zawiera odpowiedzi wyrażające krytyczną ocenę wobec organizacji pracy w instytucjach samorządowych, zarządzania gminą, strategicznego planowania kierunków rozwoju i braku spójnej wizji rozwoju gminy. Podejmowano kwestie związane z wizerunkiem i promocją, pozyskiwaniem funduszy, brakiem równego traktowania sołectw pod względem inwestycyjnym i uprzywilejowaną pozycją Wasilkowa, oraz z brakiem planu zagospodarowania przestrzennego.

**Komunikacja publiczna** (10,7%) obejmuje odpowiedzi, w których ankietowani uznali, że problemem jest: komunikacja, transport publiczny

z Białymstokiem, brak linii nocnych, kłopoty z dojazdem do Wasilkowa z okolicznych wsi, przepełnione autobusy i wysokie ceny biletów, zbyt mała ilość autobusów w porównaniu do liczby mieszkańców gminy, źle rozplanowana trasa 100 - brak przystanku przed cmentarzem, brak dojazdu do osiedla Dąbrówki, źle zorganizowana komunikacja z Białymstokiem i w mieście (przystanki), przedłużenie linii 9, aby dojeżdżała do Wasilkowa.

W kategorii **Bezrobocie** (8,8%) oprócz braku pracy, wymieniono również emigrację, brak profesjonalnego doradztwa dla bezrobotnych, brak inwestycji zapewniających nowe miejsca pracy i nieskuteczne szkolenia.

W odpowiedziach zaliczonych do kategorii **Czystość, estetyka otoczenia i walory turystyczne** (8,4%) wskazywano przede wszystkim na zanieczyszczenie miasta i gminy, nieatrakcyjny wygląd miasta, gospodarkę odpadami, brak koszy na śmieci na ulicach i na posesjach, słabe wykorzystanie walorów turystycznych, zaśmiecone lasy i pobocza dróg, dzikie wysypiska śmieci i azbestu, zaniedbane posesje, brak infrastruktury turystycznej, ścieżek dydaktycznych i szlaków, niezadowalający stan utrzymania chodników zimą, brak świadomości ekologicznej.

**Bezpieczeństwo i problematyka społeczna** (7%) obejmuje odpowiedzi związane z własnym poczuciem zagrożenia i dostrzeganymi problemami społecznymi, które również mogą się przyczyniać do zwiększenia poczucia zagrożenia. Do pierwszej podkategorii (38 odpowiedzi spośród 61) zaliczają się odpowiedzi: bezpieczeństwo publiczne, bezpieczne psy, przestępczość, wandalizm, słaby nadzór policji i brak monitoringu, brak straży miejskiej, rozboje i chuligaństwo, tiry jadące przez Wasilków, prowadzenie kładów, motocykli przez osoby pijane, nocne wyścigi samochodowe. Druga podkategoria (23 odpowiedzi) to odpowiedzi takie jak: alkoholizm, narkotyki, słaba opieka społeczna i socjalna, opieka nad ludźmi chorymi, starszymi, ubóstwo, brak zachęt do powrotu dla tych, którzy wyjechali.

**Zagospodarowanie zalewu i rzeki** (5,2%) to kategoria odpowiedzi poruszających problem zanieczyszczenia rzeki i zalewu, modernizacji zalewu, zagospodarowania terenów wokół zalewu.

**Infrastruktura społeczna** (4,2%) obejmuje odpowiedzi wskazujące na brak miejsc w przedszkolach i żłobkach. Poza tym wymieniono zbyt małe budynki szkolne, brak szkoły średniej, remonty budynków komunalnych, zbyt małą świetlicę szkolną, brak stołówki szkolnej, opiekę zdrowotną (tylko jedna przychodnia, niewielki wybór na rynku usług medycznych, niska jakość usług medycznych i obsługi pacjenta w przychodni).



Pozostałe odpowiedzi określono jako **Inne** (4,3%), ponieważ trudno przyporządkować je do jednej z powyższych kategorii. Znalazły się tu odpowiedzi takie jak: rozwój małych firm, miasto i gmina są zacofane względem okolicznych miejscowości, słaby dostęp do usług finansowych i bankomatów, brak dostępu do innych sklepów niż spożywcze, brak nowego wozu dla straży pożarnej.

## 8. Walory gminy Wasilków

Badani mieszkańcy gminy Wasilków odpowiedzi na temat walorów i zasobów gminy udzielali w dwojaki sposób. Najpierw zostali poproszeni o spontaniczne ich wskazanie w otwartym pytaniu „Z czego jest Pan/Pani najbardziej dumny/dumna jako mieszkaniec gminy Wasilków?”, następnie zaś w pytaniu zamkniętym.

Odpowiedzi respondentów otrzymane w pytaniu otwartym podzielono i przyporządkowano do jednej z kategorii. Wydzielenie kategorii odbyło się po porównaniu wymienianych przez osoby badane powodów do dumy. Zasadą przyporządkowania było podobieństwo odpowiedzi pod względem poruszonych zagadnień. Dzięki tej metodzie wszystkie odpowiedzi w obrębie każdej z kategorii są zbliżone i dotyczą tej samej kwestii.

Na zadane pytanie ankietowani udzielili 489 odpowiedzi. Najliczniejsza kategoria to **Walory środowiskowe i lokalizacyjne** (29,2%). Z odpowiedzi zaliczonych do tej kategorii wynika, że ankietowani są dumni przede wszystkim z malowniczego krajobrazu i czystego środowiska (tereny zielone, bliskość lasów i rzeki, czyste i świeże powietrze), a także ze spokoju, ciszy i bezpieczeństwa, rozbudowy i modernizacji zalewu, Puszczy Knyszyńskiej, wyglądu miasta i gminy. W pozostałych odpowiedziach wymieniono zabudowę drewnianą, iluminację świetlną obiektów sakralnych. Duma z atrakcyjnego położenia, oprócz walorów przyrodniczych, wyrażana jest również w aspekcie bliskości Białegostoku.

Najczęstszy powód do dumy w odpowiedziach zaliczonych do kategorii **Infrastruktura** (19,4%) to przede wszystkim obwodnica, lepszy stan dróg i chodników. Pozostałe wymienione w pojedynczych odpowiedziach powody do dumy to: nowe osiedle, boiska sportowe, sygnalizacja świetlna, rozwój miasta, rozwój infrastruktury, kanalizacja, dostęp do Internetu i usług, dobrą dojazd do Białegostoku.

**Historia i religia** (18%) obejmuje odpowiedzi, w których ankietowani wyrażali dumę z historii miasta, obiektów historycznych i zabytkowych oraz związanych z kultem religijnym. Wymieniano przede wszystkim Sanktuarium Świętej Wody i cmentarz.

**Edukacja** (9%) to kategoria, która odzwierciedla dumę mieszkańców z oświaty, poziomu nauczania w szkołach oraz zadowolenie ze szkół (np. z utrzymania małych szkół wiejskich), z przedszkola i żłobka.

W kategorii **Kultura i rekreacja** (8,2%) znalazły się koncerty organowe, orkiestra młodzieżowa, imprezy kulturalne, boisko sportowe Orlik, hala sportowa i muzeum wsi.

Kategoria **Ocena instytucji** (3,3%) to pozytywne wypowiedzi dotyczące władz samorządowych, ich sposobu zarządzania, działania i zaangażowania, a także miłej obsługi i możliwości szybkiego załatwiania spraw.

Pozostałe odpowiedzi określono jako **Inne** (12,9%), ponieważ trudno przyporządkować je do jednej z powyższych kategorii. Znalazły się tu odpowiedzi, w których wskazywano na: innych mieszkańców (zażyłość, drzemiaczy w nich potencjał i ich dokonania), sieć sklepów, dostęp do usług, rozwój miasta, sprawne OSP, dostęp do usług, tanią żywność. Osoby ankietowane odpowiadały również, że nie mają powodów do dumy. Tego typu odpowiedzi również znalazły się w obrębie tej kategorii (16 odpowiedzi spośród 63).

W pytaniu zamkniętym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych walorów i zasobów, dzięki którym Gmina Wasilków w przyszłości może oprzeć swój rozwój. Zdaniem prawie 66% respondentów głównym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi gminy jest bliskość aglomeracji białostockiej. Potencjał rozwojowy gminy badani dostrzegają również w obwodnicy Wasilkowa (55%) oraz w walorach przyrodniczych i krajobrazowych (49,3%).

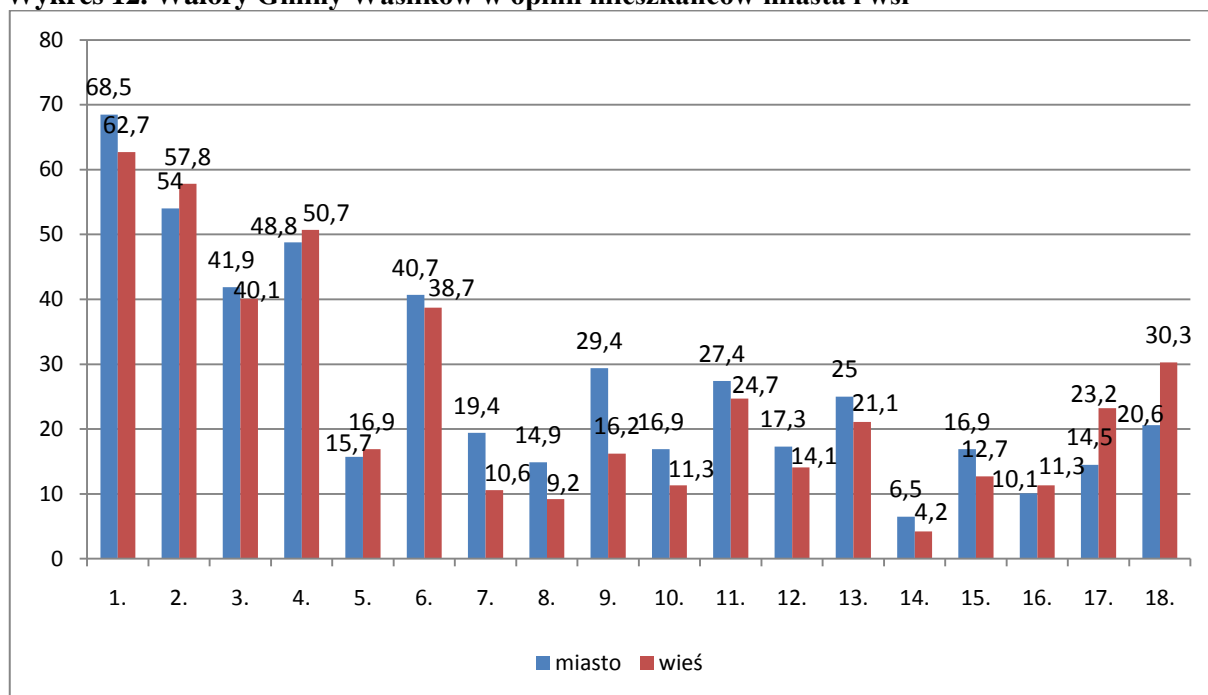
Opinie na temat znaczenia poszczególnych walorów w rozwoju gminy są zróżnicowane w zależności od miejsca zamieszkania respondenta. Mieszkańcy miasta częściej niż pozostali wskazują jako czynniki rozwoju gminy m.in. młodą społeczność (29,4%), wolne tereny pod inwestycje (25%), warunki do rozwoju przedsiębiorczości, czyli atrakcyjność inwestycyjną (19,4%), bazę oświatową (16,9%) oraz dziedzictwo kulturowe (14,9%). Mieszkańcy obszarów wiejskich częściej zaś wskazują m.in. obwodnicę Wasilkowa (57,8%), atrakcyjność dla mieszkańców przeprowadzających się na teren gminy z innych miejscowości (23,2%) oraz dostępność i atrakcyjność terenów pod zabudowę mieszkaniową (30,3%) jako kluczowe walory zapewniające rozwój gminy.

**Tabela 14. Walory gminy Wasilków**

Jakie są Pana/Pani zdaniem najważniejsze walory gminy Wasilków z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju?	liczba	procent
1. bliskość aglomeracji białostockiej	265	65,9
2. obwodnica Wasilkowa	221	55,0
3. dobra komunikacja z Białymstokiem	164	40,8
4. środowisko przyrodnicze i krajobraz	198	49,3
5. położenie tranzytowe i sąsiedztwo z Białorusią	65	16,2
6. centrum pielgrzymkowe „Święta Woda”	158	39,3
7. warunki do rozwoju przedsiębiorczości/atrakcyjność inwestycyjna	63	15,7
8. dziedzictwo kulturowe (zabytki, układ miasta, drewniana architektura)	51	12,7
9. młoda społeczność gminy	98	24,4
10. baza oświatowa	59	14,7
11. spokój i bezpieczeństwo mieszkańców	103	25,6
12. dobre zarządzanie miastem	64	15,9
13. wolne tereny pod inwestycje	93	23,1
14. oferta kulturalna	22	5,5
15. baza rekreacyjno-turystyczna	62	15,4
16. przedsiębiorczy i aktywni mieszkańcy	41	10,2
17. atrakcyjność dla mieszkańców przeprowadzających się na teren gminy z innych miejscowości	71	17,7
18. dostępność i atrakcyjność terenów pod zabudowę mieszkaniową	96	23,9

Zródło: opracowanie własne na podstawie badania

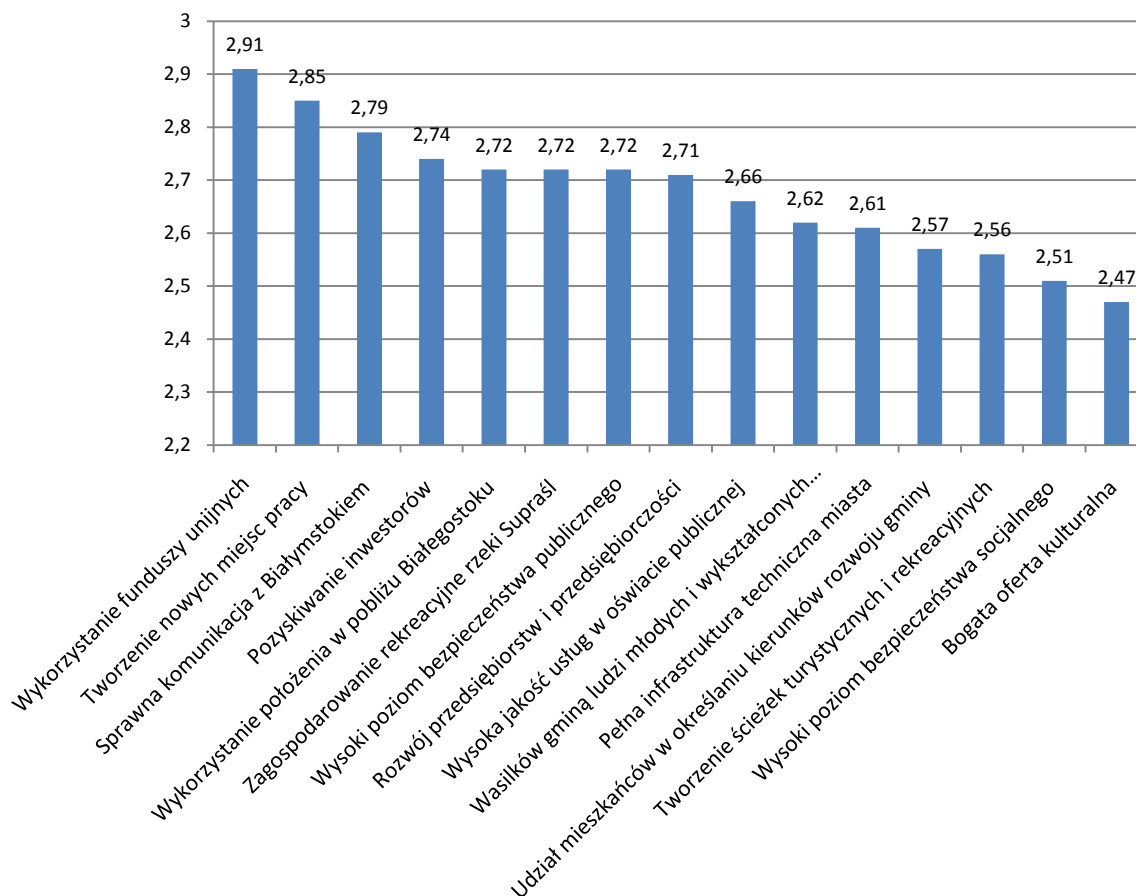
**Wykres 12. Walory Gminy Wasilków w opinii mieszkańców miasta i wsi**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

Dodatkowo oprócz istniejącego potencjału rozwojowego gminy respondenci zostali zapytani również o działania, które mogłyby w kolejnych latach wspierać rozwój i konkurencyjność gminy Wasilków. Ankietowani mieli wskazać ważność poszczególnych zaproponowanych wariantów. Zdaniem respondentów Gmina przede wszystkim powinna pozyskiwać fundusze unijne (2,91), kreować nowe miejsca pracy (2,85), nadal usprawniać komunikację z Białymstokiem (2,79) oraz pozyskiwać inwestorów (2,74). Najmniejsze znaczenie w rozwoju gminy Wasilków, zdaniem respondentów, mają: oferta kulturalna (2,47), poziom bezpieczeństwa socjalnego (2,51) oraz tworzenie infrastruktury turystycznej (2,56).

Wykres 13. Działania wpływające na rozwój Gminy Wasilków



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

## 9. Kierunki rozwoju gminy Wasilków

Niezwykle ważnym zagadnieniem z punktu widzenia budowania strategii rozwoju gminy była próba określenia kierunków rozwoju gminy Wasilków w opinii mieszkańców. Główny cel rozwoju został zarysowany dość wyraźnie, bowiem aż 64,7% badanych uważa, że Gmina powinna stać się dogodnym miejscem do życia dla rodzin z dziećmi. Z drugiej jednak strony ponad 45% ankietowanych uważa, że stworzenie dobrych warunków do rozwoju przedsiębiorczości powinno stać się wyróżnikiem i kluczowym zamierzeniem Gminy Wasilków. Na uwagę zasługuje również fakt, że prawie 40% respondentów uznało, że Gmina powinna stać się ośrodkiem rekreacyjno-sportowym i wokół tego typu udogodnień rozwijać swoją konkurencyjność.

**Tabela 15. Kierunki rozwoju Gminy Wasilków**

	liczba	procent
dobra gmina dla rozwoju przedsiębiorczości	193	45,7
gmina wspierająca nowoczesne technologie i szeroko rozumianą innowacyjność (parki technologiczne i przemysłowe, inkubatory biznesu, dostęp do Internetu)	152	36,0
gmina przyciągająca nowych dobrze sytuowanych mieszkańców i związane z tym korzyści (podatki, inwestycje, popyt na usługi)	118	27,9
dogodne miejsce do życia dla rodzin z dziećmi	273	64,7
dogodne miejsce do życia dla ludzi starszych	117	27,7
ośrodek rekreacyjno-sportowy	166	39,3
miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Białegostoku	85	20,1
baza wypadowa turystyki po Puszczy Knyszyńskiej	98	23,2
gmina ukierunkowana na obsługę tranzytu na Wschód	38	9,0

Zródło: opracowanie własne na podstawie badania

Zupełnie niezauważone przez badanych były takie kierunki rozwoju gminy jak: obsługa tranzytu na Wschód (9%) oraz miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców Białegostoku (20,1%).

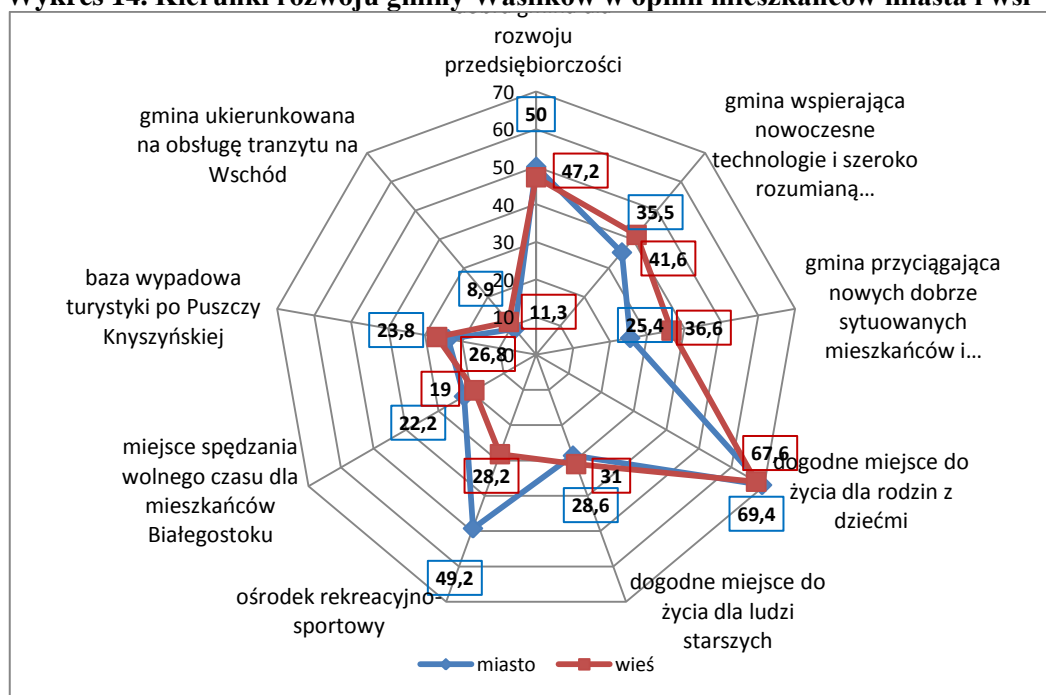
Mieszkańcy miasta zdecydowanie częściej niż mieszkańcy obszarów wiejskich opowiadali się za rozwojem gminy w kierunku ośrodka rekreacyjno-sportowego oraz miejsca dogodnego do życia dla rodzin z dziećmi. Natomiast mieszkańcy obszarów wiejskich częściej niż mieszkańcy miasta szanse rozwojowe gminy upatrywali w działaniach wspierających nowoczesne technologie i szeroko rozumianą innowacyjność (parki technologiczne i przemysłowe, inkubatory biznesu, dostęp do Internetu (41,6%) oraz przyciągających nowych dobrze sytuowanych mieszkańców i związane z tym korzyści (36,6%).

Pytaniem podsumowującym kwestie kierunków rozwoju gminy Wasilków było pytanie zbudowane na zasadzie alternatywy, tzn. ankietowani mieli wybrać jedną z dwóch przeciwstawnych opcji. Odpowiedzi respondentów rozłożyły się jednak prawie równomiernie. 46,9% ankietowanych optowało za wsparciem rozwoju lokalnej gospodarki (przyciąganie inwestorów) nawet kosztem środowiska naturalnego, natomiast pozostałe 53,1% uważa, że Gmina powinna przede wszystkim chronić walory przyrodnicze i krajobrazowe kosztem sfery gospodarczej.

Odpowiedzi na to pytanie są zróżnicowane ze względu na płeć, ocenę własnej sytuacji materialnej oraz fakt zameldowania na terenie gminy Wasilków. Mężczyźni zdecydowanie częściej opowiadają się za rozwojem lokalnej gospodarki (56,1%), natomiast kobiety za ochroną walorów przyrodniczych (58,4%). Jednocześnie im lepsza sytuacja materialna respondenta, tym częściej optował on za wspieraniem lokalnej gospodarki i rzadziej za ochroną środowiska. Osoby zameldowane na terenie gminy

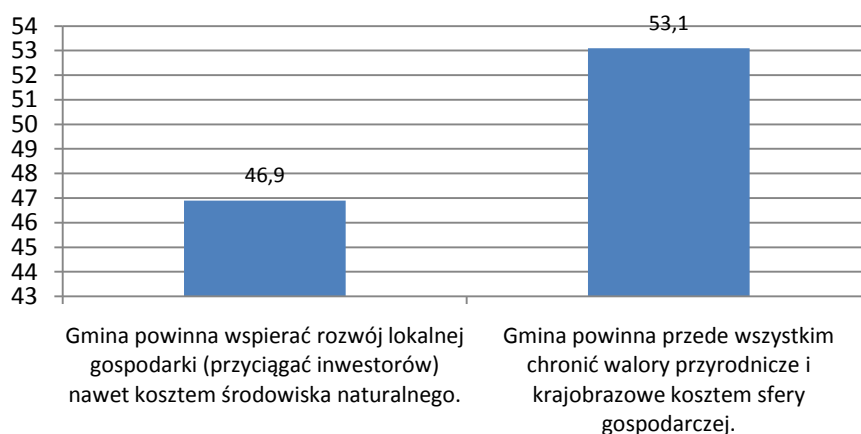
częściej niż te, które nie zdecydowały się na ten krok sugerowały raczej wsparcie lokalnej gospodarki nawet kosztem środowiska naturalnego. Natomiast identycznie na to pytanie odpowiadali zarówno mieszkańcy miasta, jak i obszarów wiejskich.

**Wykres 14. Kierunki rozwoju gminy Wasilków w opinii mieszkańców miasta i wsi**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

**Wykres 15. Pytanie o alternatywny rozwój Gminy**



Źródło: opracowanie własne na podstawie badania

## 10. Wnioski

- 1) Ponad połowa mieszkańców gminy deklaruje zadowolenie z faktu zamieszkiwania na jej terenie, blisko 1/3 wyraża do niej ambiwalentny stosunek. Do tej grupy należą prawdopodobnie nowi mieszkańcy gminy, często posiadający sieci powiązań zawodowych i towarzyskich z Białymstokiem, a przez to niezwiązani zbyt emocjonalnie z miejscem swojego zamieszkania. Niewielka grupa – głównie młodych mieszkańców – wyraża brak zadowolenia z życia w Gminie Wasilków, częściej do tej grupy należą mieszkańcy obszaru wiejskiego niż miasta.
- 2) Zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców wyraża zainteresowanie sprawami gminy. Zainteresowanie to przejawia się zarówno poprzez poszukiwanie informacji o gminie w mediach lokalnych, jak też – w przypadku dość dużej grupy mieszkańców – poprzez oddolne tworzenie stowarzyszeń i fundacji działających na rzecz gminy.
- 3) Mieszkańcy czują się niewystarczająco poinformowani o wydarzeniach z życia gminy. Jeszcze gorzej oceniają przepływ informacji dotyczący decyzji podejmowanych przez władze lokalne, czy też dotyczący kierunków rozwoju gminy.
- 4) Wśród ankietowanych dominuje przekonanie, że poziom rozwoju gminy Wasilków jest porównywalny do innych gmin w powiecie białostockim. Jednak podobna pod względem liczebności grupa respondentów poziom rozwoju swojej gminy ocenia jako niższy w relacji do pozostałych gmin powiatu białostockiego.
- 5) Optymistycznie na tym tle wygląda przekonanie większości ankietowanych co do pozytywnych zmian jakie zaszły w ich gminie w ostatnich 5 latach. Szczególnie pozytywnie mieszkańcy oceniają budowę obwodnicy Wasilkowa, jak też poprawę stanu infrastruktury drogowej, komunalnej i społecznej (obejmującej zwłaszcza budynki oświatowe).
- 6) Wśród kwestii, które zdaniem respondentów wymagają większej uwagi ze strony władz samorządowych w najbliższej przyszłości znajdują się: rozwój oferty kulturalno-rozrywkowej, konieczność pozyskiwania funduszy unijnych na inwestycje gminne, poprawa organizacji komunikacji miejskiej z Białymstokiem, poprawa stanu czystości w gminie, a także konieczność ściągnięcia inwestorów, którzy tworzyliby nowe miejsca pracy na terenie gminy.
- 7) Gmina ze swej mocy prawnej powinna zaspokajać potrzeby jej mieszkańców. Badania wykazały, że w przypadku Wasilkowa istnieje wiele obszarów, na które



samorząd powinien zwrócić uwagę nakreślając przyszłą wizję swojego rozwoju. Mieszkańcy szczególnie negatywnie oceniają możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy, a także – co się z tym wiąże – rozwoju zawodowego. Pomimo niewątpliwych walorów kulturowych i przyrodniczych gmina – zdaniem mieszkańców – nie zaspokaja ich potrzeb w zakresie rekreacji i wypoczynku, a także kultury i rozwoju zainteresowań. Odrębną kwestią jest także konieczność poprawy komunikacji z Białymstokiem.

8) Mieszkańcy gminy odpowiadając na pytanie projekcyjne, w którym mieli wczuć się w rolę Burmistrza wyraźnie sugerują władzom samorządowym, że najważniejsze problemy wymagające podjęcia działań zaradczych to kwestie gospodarcze, a zwłaszcza:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- przyciąganie inwestorów z zewnątrz,
- wspieranie tworzenia nowych firm przez mieszkańców,
- przygotowanie terenów pod inwestycje
- promocja miasta i gminy.

9) Drugą co do ważności grupą problemów, którymi władze samorządowe powinny się zająć to następujące kwestie społeczne:

- poprawa stanu opieki zdrowotnej,
- poprawa poczucia bezpieczeństwa publicznego
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- podniesienie poziomu oświaty,
- zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu gminą,
- rozszerzenie oferty kulturalnej i rozrywkowej gminy.

10) Najmniej istotną grupą problemów są kwestie z zakresu infrastruktury i środowiska naturalnego. Wyjątek stanowi konieczność zadbania o stan dróg i chodników gminnych, które zostały uznane przez badanych jako jeden z najważniejszych problemów.

11) Zdecydowana większość ankietowanych jako główny walor gminy Wasilków postrzega czynnik zewnętrzny i niezależny od nich samych, czyli bliskość aglomeracji białostockiej. Dopiero na kolejnych miejscach znalazły się rzeczywiste zasoby gminy tj. obwodnica Wasilkowa czy walory przyrodnicze i krajobrazowe.

12) Wyróżnikiem gminy Wasilków na tle innych gmin województwa podlaskiego zdaniem prawie 2/3 mieszkańców powinno być kreowanie gminy jako dogodnego miejsca do życia dla rodzin z dziećmi. Wybrany przez mieszkańców główny kierunek rozwoju koresponduje z najważniejszymi walorami gminy. Alternatywnym kierunkiem rozwoju gminy, według ankietowanych, powinno być stworzenie dobrych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

13) Mieszkańcy nie wypowiadają się jednoznacznie w sprawie wyboru jednej z dwóch opcji rozwoju gminy. Nieco mniej niż połowa optuje za wsparciem rozwoju lokalnej gospodarki (przyciąganie inwestorów) nawet kosztem środowiska naturalnego i nieco więcej niż połowa pragnie chronić walory przyrodnicze i krajobrazowe kosztem sfery gospodarczej.